

Міністерство освіти і науки України
Володимир-Волинський фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Володимир-Волинського
фахового коледжу

Олександр КОНОВАЛЮК

Наказ № 5/2 від "5" 04 2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОБОТУ
З ОБДАРОВАНИМИ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ У
ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОМУ
ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

м. Володимир-2024

1. Загальні положення

Обдарованість – індивідуальна потенціальна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягнути значних успіхів у певній галузі діяльності.

Основною метою системи освіти є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, які зможуть навчатися протягом усього життя, створювати і розвивати цінності громадського суспільства. Саме тому виховання та розвиток творчих здібностей особистості є одним з важливих завдань вищої освіти. Важливо розвивати творчий потенціал здобувачів освіти, вчити їх критично мислити, швидко орієнтуватися у складних професійних ситуаціях і знаходити єдино правильні рішення.

Розвивати творчість – це виховувати в учасників освітнього процесу інтерес до знань, самостійність у навчанні, розширювати світогляд, формувати наполегливість у досягненні поставленої мети.

Робота викладачів з обдарованою молоддю в сучасній системі інтегрованої освіти є однією з найактуальніших проблем у педагогіці. Обдаровані здобувачі освіти – це не абстрактні носії талантів, майбутні фахівці й видатні науковці, це, передусім, живі люди. Саме тому за їхніми здібностями необхідно бачити, перш за все, людину з її недоліками та достоїнствами.

1. Мета, завдання та напрямки роботи з обдарованими здобувачами освіти

Організація роботи з обдарованими здобувачами освіти в коледжі має на меті формування творчої, різнобічної розвиненої особистості.

Основними завданнями є:

- створити систему цілеспрямованого виявлення обдарованої молоді;
- впроваджувати прогресивні інноваційні технології навчання й виховання цієї категорії учасників освітнього процесу;
- створити максимально сприятливі умови для інтелектуального, морального й фізичного розвитку обдарованих.

Система роботи з обдарованими здобувачами освіти в коледжі будується за напрямками:

1. Виявити рівень розвитку обдарованого здобувача освіти та його потенційні можливості.
2. Допомогти молодій людині усвідомити себе.
3. Створити умови мобілізації особистих ресурсів (психологічна мобілізація).
4. Підвищення рівня науково-методичного забезпечення педагогічних працівників.
5. Підвищення кваліфікації викладачів.

2. Вимоги до викладачів, які працюють з обдарованими здобувачами освіти

Для роботи з обдарованими молодими людьми викладач повинен мати такі якості;

- бути доброзичливим і чуйним;
- знати особистості психології;
- відчувати потреби й інтереси студентської молоді;
- мати освіту з певної галузі й досвід роботи;
- мати високий рівень інтелектуального розвитку та широке коло інтересів та умінь;
- бути готовим до виконання обов'язків, пов'язаних з навчанням обдарованих здобувачів освіти;
- мати живий і активний характер, «здорове» почуття гумору;
- виявляти гнучкість, бути готовим до перегляду власних поглядів і постійного самовдосконалення;
- мати творчий світогляд;
- мати гарне здоров'я та життєйкість;
- чітко усвідомлювати цілі та завдання роботи з обдарованими здобувачами освіти;
- мати прагнення до досягнення поставленої мети, високу цілеспрямованість і наполегливість;

- мати уміння будувати навчання відповідно до результатів діагностичного обстеження здобувачів освіти;
- вміти модифікувати навчальні програми, стимулювати когнітивні здатності учасників освітнього процесу, працювати за спеціальним навчанням планом і консультиувати здобувачів освіти;
- мати спеціальну післядипломну підготовку (не виключена наявність наукового ступеня кандидата або доктора наук) для роботи з обдарованою молоддю й бути готовим до подальшого досягнення спеціальних знань.

3. Виявлення обдарованості та принципи роботи з обдарованими здобувачами освіти

Серед основних методів виявлення обдарованих здобувачів освіти під час навчального процесу виділяють:

- спостереження за роботою учасників освітнього процесу на семінарських, практичних заняттях;
- залучення їх до традиційних видів роботи в академічній групі;
- використання технології проблемного навчання;
- результативність виконання здобувачами освіти диференційованих завдань;
- використання під час занять творчих, нестандартних, варіативних завдань;
- залучення майбутніх фахівців до складання професійних задач, кросвордів тощо;
- виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань;
- проведення викладачами індивідуальних консультацій і бесід з учасниками освітнього процесу.

Для виявлення рівня обдарованості здобувачів освіти в позанавчальній роботі проводяться конкурси професійної майстерності, аукціони професійних

ідей, творчі конкурси, різноманітних студентські олімпіади з дисципліни або спеціальності.

Обдарована молодь характеризується порівняно високим розвитком мислення, тривким запам'ятовуванням навчального матеріалу, розвинутими навичками самоконтролю в навчальній діяльності, високою працездатністю тощо. Їм властива висока розумова активність, підвищена схильність до розумової діяльності, неординарність, свобода самовияву, багатство уяви, сформованість різних видів пам'яті, швидкість реакції, вміння піддавати сумніву і науковому осмисленню певні явища, стереотипи, догми.

Вони завжди виявляють уважність, зібраність, готовність до напруженої праці, що переростає в працелюбність, в потребу працювати без відпочинку. Мислення їх відзначається високою оперативністю (продуктивністю). Коло їх пізнавальних інтересів не обмежується однією проблемою, постійно розширюється, що є стимулом розумової активності.

Тому здобувачі освіти повинні мати сприятливі морально-психологічні умови для активної навчальної діяльності, виконуючи більшу за обсягом та інтенсивністю роботу.

Взаємодія викладача з обдарованими дітьми повинна базуватися з урахуванням таких психолого-педагогічних принципів:

- ❖ формування взаємин на основі творчої співпраці;
- ❖ організація навчання на основі особистої зацікавленості учасника освітнього процесу, його індивідуальних інтересів і здібностей (сприяє формуванню пізнавальної суб'єктивної активності здобувача освіти на основі його внутрішніх уподобань);
- ❖ превалювання ідеї долання труднощів, досягнення мети в спільній діяльності педагога та учня, самостійній роботі здобувачів освіти (сприяє вихованню сильних сторін, здатних виявити наполегливість, дисциплінованість);

- ❖ вільний вибір форм, напрямів, методів діяльності (сприяє розвитку творчого мислення, вміння критично оцінювати свої можливості й прагнення, самостійно вирішувати все складніші завдання);
- ❖ розвиток системного, інтуїтивного мислення, вміння синтезувати і деталізувати інформацію (дисциплінує розум молоді людини, формує творче, нешанобливе мислення);
- ❖ гуманістичний, суб'єктивний підхід до виховання (передбачає абсолютне визнання гідності особистості, її права на вибір, власну думку, самостійний вчинок);
- ❖ створення нового педагогічного середовища (будується на основі співдружності педагогів, колег, однодумців у творчому вихованні дітей для їх розвитку).

Втілення цих принципів у життя потребує творчого підходу до організації навчання як інтегративного процесу, який сприяє формуванню цілісної картини світу, дає змогу молоді самостійно обирати «опорні» знання з різних наук при максимальній орієнтації на власний досвід.

Тому важливо правильно організувати роботу викладача з обдарованими вихованцями, не тільки створюючи необхідні умови для їх розвитку, а й психологічно готуючи їх до наполегливої праці, самовиховання.

4. Організація роботи з обдарованими здобувачами освіти

Для організації роботи з обдарованими здобувачами освіти викладацький склад коледжу може застосувати такі форми роботи:

- Психологічне збагачення молоді людини:
 - «горизонтально» - розширення об'єму знань про психологію людини;
 - «вертикально» - поглиблення вивчення власної особистості.
- Евристичні технології:
 - науково-пошукова робота;
 - доповіді;
 - повідомлення;

- реферати.
- Розвиваючі програми, в тому числі міжнародні, які задовольняють:
 - інформаційні потреби сучасної людини;
 - комунікативну адаптацію;
 - розвиток самосвідомості.
- Тренінг творчих збідностей.
- Інтелектуальні ігри, олімпіади, конкурси (на рівні коледжу та області).
- Залучення до участі у науково-практичних конференціях, науково-дослідних проектах (на рівні коледжу та області, всеукраїнських та міжнародних).
- Створення карт обдарованих здобувачів освіти, банку даних обдарованості по коледжу.
- Створення Наукового студентського товариства (НТС), яке є добровільним творчим об'єднанням обдарованих здобувачів освіти.
- Створення форуму здобувачів-відмінників.
- Залучення до роботи в гуртках, клубах, секціях.
- Створення центру Студентського інтелекту та творчості.

Формами роботи можуть бути групові та індивідуальні заняття під час навчальних занять і в позаурочний час, факультативи. Зміст навчальної інформації має доповнюватись науковими відомостями, які можуть одержати в процесі виконання додаткових завдань у той же час, що й інші здобувачі освіти, але за рахунок вищого темпу обробки навчальної інформації.

Серед методів навчання обдарованих здобувачів освіти мають переважати самостійна робота, пошуковий і дослідницький підходи до засвоєння знань, умінь та навичок. Контроль за їх навчанням повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію начального матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих елементів у їх навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер.

5. Система заохочень для обдарованих здобувачів освіти

Важливу роль у науковій роботі з обдарованою студентською молоддю також відіграє система заохочень. Кращі здобувачі освіти повинні мати постійну і відчутну мотивацію до відмінного навчання, трудових наукових пошуків, досягнення високих пізнавальних результатів, що виходять за межі середнього студентського стандарту.

Обдаровані молоді люди, які активно займаються науково-дослідницькою роботою, мають користуватися певними *пільгами*. Такі здобувачі освіти мають заохочуватися оцінкою; стимулюватися морально; залучатися до виступів з теоретичними питаннями під час лекції на молодших курсах; їм має надаватися право вибору місця проходження виробничої практики.

Обдаровані здобувачі освіти повинні мати й відповідні права, зокрема підвищену (іменну) стипендію; мати право на вільне відвідування занять; безкоштовно друкуватися у наукових збірках; брати участь у республіканських та міжнародних наукових конференціях; отримувати переваги при розподілі на роботу; претендувати на місце у трудовому колективі коледжу (за умовами наявності вакансії).

Заохочення передбачені Положенням про коледж.

Розглянуто і схвалено

Педагогічною радою коледжу

Протокол №3 від 28.12.2023 року